

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sânt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli publicati nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 2972. Scol.

Cerculariu

cătră toate oficiile protopresbiterale și cătră toate organele scolare din archidieceșca gr. or. română a Transilvaniei.

Observând Consistoriul, că adunările generale ale reuniunilor învățătoresci din archidieceșca nu se țin destul de timpuriu, adică în feriile de vară, ci în deosebite timpuri preste an chiar și pe timpul de scoală, prin ce nu numai se face abatere dela normalele esistențe, dară se produce și oarecare conturbare în cursul învățământului, a aflat de bine de astădată a trage atențiunea organelor scolare și în special a conducătorilor reuniunilor la aceasta scădere și a-i îndată totdeodată, ca pe viitoriu să se țină între marginele statutelor în ceea-ce privește termenul ținerei adunărilor generale, ce au să se facă în feriile de vară, afară de casurile, în care s'au arătat vre o împedecare neprevădută, ce trebuie notificată consistoriului.

Fiindcă mai departe cu adunările generale ale reuniunilor învățătoresci au se coincidă și statutul învățătoresci, provădute în § 130 al statutului, organic, Consistoriul prescrie pentru conferințele învățătoresci din anul acesta spre pertractat prelungă programele, ce comitetele reuniunilor și le vor compune și ascerne aici spre aprobare, încă următoarele două teme:

1. Care este cauza, pentru care grădinile scoalelor nu se sporesc și pentru ce unii învățători având pământ pentru grădina de scoală, nu-l cultivă pentru instruirea scolarilor în grădinărit, și ce măsuri ar fi a se lua pentru a se da un avânt mai mare în instruirea acestui ram folositoriu.

2. Cari sunt cauzele, pentru care absențele scolare sunt prea numeroase și prin ce s'ar putea delătura acest inconvenient împedecătoriu în instrucțiunea populară.

Totdeodată în casurile de lipsă Consistoriul și reservează a trimite la adunările generali comisari a i sei spre a observa ordinea și cursul pertractărilor. În celelalte comitetele reuniunilor învățătoresci vor avea a se conforma dispozițiilor cuprinse în cerculariul din 3 Aprilie 1886 Nr. 6741/1885 Plen. esmiv de aici și cauzele adunărilor generale ale reuniunilor învățătoresci.

Sibiu, din sedința consistoriului archidieceșan ca senat scolariu, ținută la 28 Maiu, 1887.

Nicolau Popea m. p.,
vicariu arhiepiscopesc.

Nicanor Fratesiu m. p.,
secretariu

FOIȚA.

Cum am redactat eu un jurnal economic.

(Schiță de Mark Twain.)

Am luat redactarea provisorică a unui jurnal economic, fără să am vr'o idee, — întocmai precum ar lua un țeran comanda unei corăbii fără să aibă vr'o idee de ea. Dar me aflam între împregiurări, cari puneau cestiunea lefi în primul rang. Redactorul ordinariu al diariului voia să-și caute puțină recreație și eu am acceptat condițiunile, ce mi le-au pus, și i-am luat locul.

Sentimentul, că me vedeam earăși la lucru, era o plăcere deosebită pentru mine și lucrai toată săptămâna cu neobosită satisfacțiune. Ajunse jurnalul la tipar și eu am așteptat a fi întreagă cu învîjire ascunsă, ca să vedă produs'o activitatea mea vr'ui interes. Spre însărate, când părăsi biroul, se desfăcu în fața mea ca la un semn nevădud deodată o grupă mare de bărbați și de băeți, cari se adunaseră în jos la trepte și-mi făcu loc. Ear eu auđi pe mai mulți cum șopteau: „Ăsta e!”

Se înțelege, că acest incident îmi veni bine la socoteală.

Dimineața următoare aflai la trepte, earăși o asemenea grupă și părechi risipite, precum și per-

Sibiu, în 15 Iunie.

Nu ne am făcut nici cel mai mic scrupul, când oficioasele au susținut încă înainte de alegeri, cum că partida guvernamentală va obține o majoritate covârșitoare în parlamentul țerei, dar că se vor întrebuința astfel de mijloace drastice față de deputații naționali români, nu ne venia a crede nici odată. Și cădea de tot greu guvernului, ca în parlamentul unguresc să șadă și vr'o 2—3 români, și așa nevinundu-i la socoteală aceasta, a pus în mișcare toate forțele, de cari poate dispune un stat, numai ca să-i vadă dați afară, pentru ca să se adeverească macsima dlui ministru-președinte, cu care a amenințat sbobirea naționalităților din Ungaria.

Ei vede, această a ajuns guvernul actual și acum în 5 ani români și glasul lor nu va mai putea fi auđit în dieta țerei. Cumcă și-a ajuns guvernul scopul ce urmărește, e fapt, rămâne însă acum o întrebare deschisă, — și în momentele aceste ne vin în minte cuvintele deputatului Vincențiu Babeș din sesiunea trecută, carele fără șfială a susținut, că e mai bine ca popoul să se aspire în stat, decât să conspire contra statului.

Români sub împregiurările de ađi numai pot avea aspirațiuni. Vocea lor este îndășită. Cumcă însă ei nu vor înceta de a aspira și mai departe, aceasta e treaba românilor și precum nici când, așa nici acum ei nu au lipsă să conspire, ci se aștepte ăile mai bune și-au încei senine pentru ei. Singur patru oameni și-au încercat, ca să se strezure în parlamentul unguresc, pentru ca acolo la forul legal să-și prezenteze plângerile lor și ale neamului întreg.

Consecințele de aici le poate trage orice om ne-preocupat.

Românul numai așa mai poate lua parte la viața publică, dacă el și deneagă individualitatea sa, dacă se pune în contradicție cu întreg poporul, din care face parte și dacă la ale lui dureri el devine mut și surd. Toți ceialalți români, cari nu pot și nu-i lasă inima să o facă aceasta, devin persecutați, amenințați și li se face imposibilă intrarea în parlament.

Dl Petru Truța, al cărui patriotism, când cu votarea creditului pentru înarmarea țerei, n'a fost tras de nici un maghiar de omenie la îndoală, a trebuit să facă loc unui alt membru al opozițiunii, spriginit de guvern și de toate organele lui — pentru că vezi doamne dl de toate organele și ca român nu i mai era dat nici să șadă și să stea la sfânt cu domii.

Cumcă aceasta procedură a guvernului a înstrăinat și pe cei mai moderați români dela sine, noi nu

trebuie să o mai accentuăm, și constatat este și rămâne, că noi aici ca români nu mai putem lua parte la viața publică din statul unguresc.

Mai era anii trecuți un maghiar de nascere și om de omenie, dl Ludovic Mocsáry, care vedea în împăcarea naționalităților o garanță de existență pentru statul unguresc, dar cetățenii orașului Halas din momentul, ce a susținut aceasta, l'au părăsit.

Și-a încercat omul norocul la cei ce aveau simpatii pentru principiile lui, dar deși maghiar, atât devenise de urgisit în ochii celor dela putere, încât deja înainte de alegeri era dela parolă „răstigniți” și prin slugarnicele organe dela Neoplanta și mijloacele de corupțiune și aici s'au falsificat opiniunea publică în detrimentul naționalităților și de bună seamă și în detrimentul patriei.

Totdeauna am fost pentru o politică conciliantă, totdeauna am vădud numai în o apropiere fericirea patriei, dar prin astfel de procederi ni se smulge speranța din pepturile noastre de a mai vedea o patrie fericită, unde milioane de locuitori trebă de ei vadă din depărtare, cum se lucră de ei și fără de ei, cum se aduc legi bune — rele — și ei sunt datori a le respecta, a se închina lor, și a le esecuta în detrimentul lor.

O stare aceasta, care în o altă țară este imposibil de cugetat, și rēu a făcut cei ce au falsificat opiniunea publică în un mod așa de urit și de păcătos, cum nu ne am fi așteptat dela un guvern liberal și cu principii liberale. Sau doară acesta este liberalism, când alegerile se fac între baionete, când rachiul dă tonul, ear nu convingerea.

Nu am fost contrariu actualului guvern, am fost de convingere, că el, și în împregiurările actuale, nu mai el va putea salva naia statului unguresc, care este amenințată cu cutropire, dar că astfel va lucră guvernul și organele lui nu ne-am închipuit nici odată.

Vadă deci, cei ce au pus la cale acest terorism, că rēu au făcut și dacă o vor vedea, timp de pocăință au destul acum în 5 ani de ăile.

Revista politică.

Oriental e nodul gordian al politiceii europene și încă nu se scie, cine va fi discuitul, care se deslege acest nod, căci după atitudinea de până acum a teritorilor nici una nu îndrăsnesc a pași hotărâtoriu la deslegarea lui, dar earăși nici una nu voiesce să-și

— Eu cred că nu.

— Un instinct me convinsese despre aceasta înainte — dișe bătrânul, punându-și ochelarii și privindu-me peste ei aspru în față, în vreme ce-și desfăcu și împătură jurnalul după trebuință.

— V'ăș ceti odată aceea, ce mi-a produs această convingere instantivă. A fost articolul de fond. Ve rog ascultați-l și apoi spuneți-mi, dacă chiar DV. l-ați scris:

„Morcovii nici odată se nu se culeagă; asta le strică. Este cu mult mai rațional de-a trimite un băiat pe pom, care să-i scuture.”

— Ei, ce credeți? — căci eu sunt convins, că DV. ați scris una ca asta.

— Ce cred eu? Cred Dl meu, că e foarte bine. Cred, că e rațiune în lucru. Eu nu me indoesc defel, că numai în orașul acesta se strică milioane și ear milioane găleți de morcov, pe an, tocmai pentru că se culeg în stare crudă, pe când dacă s'ar sui un băiat pe pom ca să-i scuture...

— Scuturare-ai pe moșul d-tale! morcovii nu cresc pe pomi!

— Ah, nu? cu adevărat nu? Dar cine a și susținut așa ceva? Este numai expresie figurată, o expresie curat figurată. Tot omul, care are puțină priecere, va înțelege îndată, că băiatul se scuture parii.

Apoi se sculă omul bătrân, sfertică iurnalul în sdrențe mărunte și pisă cu călcăele la el, spărgând

soane singuratece, cari stăteau pe stradă, și me priviau cu un interes deosebit. Grupa se desfăcu earăși în două, când m'am apropiat, ear eu auđi pe unul dîcînd: „Uită numai la ochii lui!”

Făcui ca și când n'aș fi observat interesul, ce se arăta față cu mine, dar în ascuns me bucuram se m'a decis să trimit un raport mătușei mele asupra lucrului. Sui scările, când aud nisece voci vesele și risete șgomotoase. Me apropiat de ușă. O deschid repede și me vėd față în față cu doi junașani îmbrăcați țărănesce, fețele cărora se lungiră și pălră, când m'au vădud; ear după aceea au sărit ambii cu mare ropot pe feresti. Eram surprins.

Cam peste o jumătate de oară veni un domn bătrân cu o barbă albă mare și cu o față fină, dar destul de strictă. La rugarea mea, luă loc. Se vedea că are ceva la inimă. Iși luă pălăria din cap, o puse pe podici; apoi scoase din buzunariu o batistă roșie de mătase și un Nr. din jurnalul nostru.

Iși puse jurnalul pe genunchi, și ștergându-și ochelarii cu batista, dișe:

— Sunteți DV. noul redactor?

Îi răspusei, că eu am onorul de a fi.

— Redact'ăți cândva înainte de aceasta vr'ui jurnal economic?

— Nu; aceasta e prima mea încercare.

— Se observă... Aveți oare-pracsă în afaceri de economia câmpului?

peardă interesele, ce pe cale diplomatică și le-ar putea asigura.

Numai mult decât trei cestiuni orientale neliniesc cerii diplomaților în sezonul băilor și adevă: cestiunea schimbării cabinetului din Sârbia; cestiunea bulgară și cestiunea egipteană.

Sârbia și-a câștigat un cabinet, ce se rașimă mai mult pe popor, dar care totodată e și eflucul influinței rusesci în Sârbia. Venirea lui Ristici în ministeriu în unele părți se buciună cu „triumf“, în alte părți se defaimă cu jale. Se vorbește, că chiar regele Milan a conlucrat la căderea fostului cabinet și a spriginit pe Ristici, ceea ce până bine de curând nu-și putea închipui nimenea, de oarece una voia regele și alta cânta Ristici. Acum regele se află în călătorie spre băile din Gleichenberg; în faptă însă el petrece ca oaspe la curtea din Viena, însoțit de ambasadorul austro-ungar din Bělgrad. Abaterea lui Milan prin Viena, și petrecerea lui ca oaspe de curte, au provocat multe presupuneri. Se vorbește chiar și despre aceea, că regele ar avea de gând să abdică la tronul Sârbiei. Dacă se va realisa aceasta, rămâne întrebarea acui va fi Sârbia?!

Cestiunea bulgară e a doua încurcătură și poate cea mai vrășmașă în nodul gordian oriental. În Têrnova la 3 Iuliu se vor face mari schimbări și în adunarea generală, ce se va întruni se va mai lămurî poate lucrul; cu toate acestea o aplanare totală a lucrului va fi de tot anevoioasă. Influența rusă e mare pretutindeni; aceasta se vede și din o scrisoare adresată din Viena de ministrul de justiție Stoilow, cătră Nacevici, ministrul afacerilor esterne, în care îi vestesce, că nici o rugare n'a aflat har înaintea principelui Alecsandru de-a se mai reîntoarce la tronul bulgar. Am vorbit cu contele Kalnoky — ăice mai departe — și povățu lui e: *a ne împăca cu Rusia. Și eu am ajuns la convingerea, că fără învoirea Rusiei nu vom isprăvi chiar nimic. În Viena sunt cu deosebire nehotărâți și se tem de un rășoiu. Bate un vânt tare dela nord.* — Bulgarilor nu li se va denumî nici un regent deocamdată și ei încă nu vor putea alege. Se feresc de Rusia ca de foc. Îndată ce Ristici a venit la putere în Sârbia, guvernul din Sofia a aflat de bine a întări trupele dela graniță, cu toate că Ristici a asigurat pe ministrul de esterne bulgar, că voesce să trăiască în pace cu Bulgaria. Dar din centrul Rusiei trupele armate se distribuie spre Bucovina și Bulgaria și aici e întrebarea, în ale cui mâni va căde Bulgaria?!

Cestiunea egipteană în loc să se desfășure singură, se incurcă mai rău. În cercurile diplomatice se vorbește, că Salisbury voesce să adreseze puterilor o notă-circulară, în care să espună motivele stăruinții sale pentru încheierea convențiunii turco-egleze și totodată să-și dea și ele consensul. Organul din Roma al ministrului Krispi „Riforma“ întreabă apoi, că ce voesce Francia și Rusia prin lupta contra unei convențiuni engleso-turcesci, aprobată de Germania, Austria și Italia. Englezii tot nu se vor lăsa de Egipt, iscusința lor în afacerile egiptene e recunoscută și se nu mai întrebe pe nimenea. — Dar Rusia și Francia nu se cam prea tem de vorbe. Poarta e strimtorată și sultanul, nu mai scie unde să-și plece capul. Nelidoff și comitele frances Montebello a înaintat fie-care câte o notă, și îndată după aceasta s'a ținut în stambul un consiliu de ministri estra-ordinar.

Poarta în urma notelor primite nu-i tocmai aplicată a efeptuî ratificațiunea. De cumva însă An-

glia nu va ceda, Rusia și Francia nu se vor lăsa, rămâne întrebarea, în ce mâni va căde soarta Egiptului.

O aplanare a lucrurilor s'ar putea face numai, când: „Orientul 'l vor stăpâni popoarele orientale“, după cum ăicea Gladstone; însă pe micile puteri orientale le aruncă în mâni marilor imperii.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Cercul Baia de Criș, la 10 Iunie 1887. La 5 Iunie a. c. s'a ținut alegerea de deputat dietal în Baia de Criș. Candidați au fost: Petru Truța cu program național și Hollaky cu program opozițional moderat. Primul a căpătat 810 voturi, al doilea H. 895 și a fost proclamat de deputat.

Acest cerc electoral este curat românesc. Românii — cu puține excepțiuni — oficiali, — aparțin partidului național român. Numarul alegătorilor în cerc a fost 2407; dintre cari abia 100 inși sunt străini, adevă: unguri, judei și câțiva nemți.

Rezultatul alegerii a lăsat urme adânci, rane, cari vor sta deschise totdeauna înaintea ochilor românilor zarandeni. Numai puțin interesantă devine alegerea pentru publicul român, carele cere informațiuni și trebuie să-și formeze judecata asupra împregiurării, că în un cerc românesc cade un român cunoscut și la prunci, față de un străin maghiar, carele de eri alaltăeri numai, este în gura zarandenilor.

Enigma acestei reușite pentru cei ce au fost față la alegere și la cele premerse alegerii s'a deslegat foarte ușor. Publicul încă și va putea forma judecata asupra erei constituționale, în carea mai trăim de pe o ăi pe alta.

Hollaky a pășit în Zarand în urma unui compromis între partida guvernamentală și opozițională din comitat.

El a lăsat Deva și Huniadoara guvernamentalelor, și și-a pus candidatura în cercul Baia de Criș.

Candidatura dânsului a fost curat oficială, protopretori în fruntea unui convoiu, i-au conferit candidatura. Chiar pre edificiul pretorial din Baia de Criș s'a pus stindardul lui H. și s'a dat prin aceasta signalul, că de sus dela vice comite până la cel din urmă scriitoriu vor lucra pentru Hollaky. Așa a și fost.

Unde administrațiunea este în serviciul unui candidat, acolo pretutindenea el reese per fas ori nefas.

După candidarea oficială s'a început corteșirile în ambe preturile Brad și Baia de Criș. Sume enorme de bani s'au împărțit între alegătorii, cari nu mai au voit se primească bani; eară cine nu a voit să ia bani au mai fost și batjocorit și terorizat.

Cu paralele însă nu ar fi eșit lucrul la cale. S'a luat refugiul la intimidări, presiuni, închideri în arest, și chiar lățirea de faime nerușinate, că „nereușind H. vor închide gimnaziul din Brad“, ba că Truța a abdicat, ba că va abdice, și câte toate.

Amintesc, aci câteva casuri. Corteșii în comuna Valeabrad, Curechii, etc. etc. au umblat pe la alegători la sapă, și pe cei ce nu luau bani i au intimidat, pe alții, cari au protestat i-au închis, d. e. pe Iosif Miclea din Valeabrad, pe parochul Zacharie din Țeratel, l'au legat în fiere, pe un om — Lun-

gul, într'o Joia când e ăi de tîrg în Brad a fost adus la pretură de 3 gendarmi, de aici a fost trimis la Baia de Criș, încă cu un meseriaș, Popescu.

Neguțătorul Cutean ca să scape a fugit la Baia de Criș, parochul Bogdan a durmit peste noapte în o cotarcă ca să nu fie aflat de gendarmerie. În localurile publice au fost defaimat atât candidatul nostru, cât și conducătorii poporului — preoții și învățătorii.

S'au făcut arătare la pretură, asupra celor ce au împărțit bani, asupra corteșilor, dar vorba ceea „corb la corb nu-și scoate ochii.“

Tot noi eram agitatorii. S'a arătat lucrul prin două telegrame la ministru, însă toate indeşert. Furia organelor administrative a crescut, și s'a ajuns culmea în ăiua de alegere. Intimidările, presiunile, închiderile au produs reacțiune în șirurile noastre. Disciplina în partidul național a început a fi foarte severă. Șansele noastre crescuse ăi de ăi.

În ăiua de alegere, șirurile noastre au fost mai compacte ca totdeauna. Alegătorii nostri au pus banii primiți dela corteșii lui H... pe flamurile lui Truța, ca să arete, că românul adevărat nu-și vinde dreptul nici când.

Însă cine era la actul de alegere?

La prima comisie era avocatul Imecs președinte, carele a tolerat toate abuserile, ce numai se pot închipui, apoi notariu Dozsa, Tomuția, Cosperda, Sida, tot oameni capabili a face cele mai mari călcări de lege, cum au și făcut.

La a doua comisie a fost președinte Mihalovicu, acest nume ajunge ca să scim, că el este în stare a trimite la execuțiunea de ori-ce fel pe ori-ce contrar. A mai fost, când la una, când la alta, după cum se spune — un anume Gligor, deputat sinodal, ca vice-președinte. La două comisii a fost un socru, Mihalovicu cu 3 gineri, Gligor, Tomuția, Sida, cari de mult trăesc în inimizție de moarte, cu candidatul național, pentru că acesta nu a satisfăcut dorințelor lor.

La dispozițiunea biroului electoral compus, cum s'a arătat mai sus, a stat gendarmăria, carea toată ăiua — cu puține excepțiuni — au închis și au bătut la alegători din partida lui Truța. Numai 61 inși au fost închiși: preoți, învățători, fruntași din partida națională, pentru că au disprețuit paralele imbiate, și au protestat contra barbarismului gendarmeriei. În urmă mulți fură închiși într'un grajd plin de balegă.

Votanții pentru H... au avut mâncare și beutură în localul de alegere, ai noștrii nu am avut de unde bea nici apă toată ăiua.

În sala de votare, pentru H... au votat, servitori, cerșitori, oameni neîndreptățiți, cine numai au fost prins de pe drum. Din comuna Tomesci au votat mai mulți ca câți erau în listă. Votanții pentru Truța au fost respinși și apoi bătuți. La comisia primă nu a scăpat preot ne înboldit de gendarmi sau de corteși. Nota bene, gendarmeria era la dispoziția corteșilor. Ei comandau.

Când s'a vîdut că nici așa nu merge lucrul, s'au încercat să facă tumult, însă fără reușită. Ultimul remediu a fost, că nu s'a lăsat a vota pe lângă toate protestările bărbaților de încredere — comune întregi, cari au fost pentru Truța d. e. comuna Valeabrad, Mesteacă, Brotuna, Baldovin, Rișca, Dobroț, Juncul etc. Trei sute votanți pentru Truța au fost respinși dela votare, nu au fost lăsați în casă să voteze.

mai precum le-am fost cetit și eu. Dar d-nule, când le-am cetit ađi dimineța pentru prima dată 'mi-am ăis: Nici odată, dar nici odată nu am cređut, că aș fi nebun, cu toate că pretinii mei me țineau sub pază, — dar acuma cred, că într'adevăr sunt smintit și făcui un șgomot, încât ar fi trebuit să l auđi și d-ta din depărtare de două mile, și me arunca pe ușă afară ca să ucid pe cineva, — căci trebuie să scii, eu sciam, că mai curând sau mai târziu tot acolo o să ajungă treaba, și astfelu puteam să încep cu o oară mai curând. Mai ceti odată pasagele respective, ca să fiu pe deplin convins, că sunt într'adevăr nebun, și apoi i-am dat foc la casă și o luaiu la fugă. Am bătut o grămadă de oameni, lăsându-i schilăviți, ear pe un flăcău l'am alungat oblu în vîrfu unui copac, de unde-l pot ear apuca, de voiu avea lipsă de el. Dar cugetai, când am trecut pe aici, aid să intru, ca să me conving pe deplin despre nenorocirea mea; și acum m'am convins despre contrariul, ear eu iți spun, că asta e un mare noroc pe capul flăcăului de pe copac. La reîntoarcere a bună-seamă l'ași fi omorit. Adio dle, adio! Mințile mele au trecut peste proba, la care o a supus unul din articlii d-tale economice, de acuma sciu, că nimic nu le va mai putea fi spre stricăciune. Să trăiți cu bine Dl meu!"

(Va urma.)

diferite obiecte cu bastonul seu și spunându-mi în față, că-s mai prost ca un bou. Cu aceste se îndepărtă și trânti cu mare șgomot ușa în urmă-și, — scurt s'a purtat astfelu, încât am venit la cugetul, că trebuie să fie nemulțămît cu ceva. Deoarece însă nu sciam de ce anume s'a împedecat, nu-i puteam ajuta.

Cu câteva momente mai târziu se repeđi în casă o figură înaltă și palidă cu plete lungi până pe umeri și o barbă ce-i acoperia movilele și ripele feții. După ce intră cu degetul pe buză și trupul aplecat înainte ca omul, ce stă la pîndă, se opri deodată, ca și când ar fi prins rădăcini. Nici suflarea nu i-se auđia... Sta nemișcat... Nu se auđia nimic... Întoarse apoi cheia în zăvor și se apropiă în vîrfu degetelor până în nemijlocita mea vecinătate. Apoi stătu earăș, și după ce mi-a esaminat cu un interes încordat față, scoase din buzunariu un număr bine împăturat al jurnalului nostru și ăise:

— Asta D-ta ai scris-o. Iute, iute, cetescemi-o! Ușurează-me. Sunt torturat.

Eu i-am cetit cele de mai jos — și pe când terminam câte o ăicere, observam prea bine, cum se ușurează omul, observam cum se limpeziau mușchii lui încordați, espresiunea de groază i-se ștergea din față și trășurile lui arătau multă linisce și pace, ca și luna miloasă peste un ținut părăsit

„Guanul*“ este o pasere escelentă, dar cere o îngrijire deosebită. Nu ar trebui introdus mai de

timpuriu, decât în Iunie și mai târziu decât în Septembrie. Eară trebuie aședat într'un culcuș cald, unde să-și poată cloci puii“.

„Este fără indoială, că secerișul în anul acesta va fi foarte târziu. Aflăm deci cu scop, să recomăndăm țăranilor noștrii, ca săditul cucuruzului și sēmănarea coacii s'o înceapă în Iuliu în loc de August.“

„Despre bostani. — Bostanii sunt un felu de căpșuni, cari dau beutura cea mai de predilecție indigenilor din Anglia-nouă; dēșii prefer la pregătirea prăjiturilor bostanii față cu afinele, ba chiar și pentru nutrirea vacilor sunt mai recomandabili bostanii decât smeura, deoarece hrănesc mai bine, pe când asta mai mult înfoae dobitocul. Bostanul este singura specie consumabilă din familia portocalelor, cari se prășesc la nord, cu excepțiunea lubeniții și a cătorva varietăți de pepeni. Datina de a-i planta prin curți sub tufari se șterge din ăi în ăi, deoarece este în generere cunoscut, că bostanul ca arbore nu dă destulă umbră...“

Omul meu sări deodată spre mine și prinđendu-me de mâni ăise:

— Ajunge! Acum vîd, că mințile-mi sunt la loc, deoarece și d-ta le-ai cetit cuvînt de cuvînt întoc-

*) Un felu de pămînt provenit din rămășițe de paseri, care se întrebunțează spre îngrășarea pămîntului. — Trad.

Alegerea a fost închisă repentin, pe lângă toate protestările. Așa a reușit Hollaky. — Mandatul este mântit. Atitudinea partidului național a fost deamă. Alegerea se va protesta. Dar totul e o luptă contra unor oameni fără rațiune. Pe asta cale odată va trebui să se ajungă la „*finis Hungariae*.” *Esop.*

Varietăți.

* Principele de coroană Rudolf s'a reîntors din Londra la 23 n. spre Viena. Înainte de a merge încã ajunsese la Calais, unde a fost primit de consulul englez Thomas. În Paris a sosit incognito, și n'a avut nici o primire oficială. La sosirea în Viena era de tot vesel. În Londra, unde a asistat la iubileul de 50 ani al reginei Victoria i-s'a făcut deosebite onoruri.

* D. B. P. Hașdeu, eruditul filolog român a fost numit vice-președinte al consiliului permanent pentru instrucțiune.

* Programul examenelor publice la institutul „Andreian” pedagogico-teologic greco-răsăritean în Sibiu cu finalul anului 1886/7.

Înainte de a merge să înceapă la 8 oare. După a merge să înceapă la 3 oare.

Joi, 18 Iunie. Înainte de a merge: „Enciclopedia” cl. I, prof. Dr. I. Crișian. „Isagogia” cl. I, profesor I. Ghibu. „Limba română” ped. a. II și III profesor Dr. D. P. Barcianu. După a merge: „Morală” cl. a. II, prof. I. Hannia. „Istoria patriei” ped. a. III, prof. I. Ghibu. „Geografia” ped. a. III, Dr. D. P. Barcianu.

Vineri, 19 Iunie. Înainte de a merge: „Dreptul canonic” cl. a. III, profes. I. Popescu. „Limba maghiară” ped. a. I, II și III prof. Dr. I. Crișian. După a.: „Istoria bisericească” cl. a. I, prof. Dr. I. Crișian. „Istoria universală” ped. a. I și II prof. I. Ghibu.

Sâmbătă, 20 Iunie. În. de a.: „Pastorală liturgică” cl. a. III, prof. I. Hannia. „Pomăritul” cl. și ped. a. II, prof. D. Comșa. D. a.: „Logica și Psihologia” cl. a. I, ped. a. III prof. I. Popescu. „Istoria naturală” ped. a. I și II, prof. Dr. D. P. Barcianu.

Luni, 22 Iunie. În. de a.: „Dogmatica și Polemica” cl. a. II, prof. I. Popescu. „Legumăritul” cl. și ped. a. I, prof. D. Comșa. D. a.: „Plantologia” cl. și ped. a. III, prof. D. Comșa. „Istoria bisericească” ped. a. I, prof. Dr. I. Crișian. „Limba română” ped. a. I, prof. Dr. D. P. Barcianu.

Marti 23 Iunie. În. de a.: „Pedagogia generală” cl. și ped. a. III, prof. I. Popescu. „Geografia” ped. a. I și II, prof. Dr. D. P. Barcianu. După a.: „Esegea” și „Ermenautica” cl. a. I, prof. I. Ghibu. „Comptabilitatea” cl. și ped. a. III, prof. D. Comșa.

Joi, 25 Iunie. În. de a.: „Literatura română” cl. a. II, prof. Dr. D. P. Barcianu. „Religia” ped. a. II și III, profesor I. Ghibu. D. a.: „Patristica” cl. a. I, prof. Dr. I. Crișian. „Computul” ped. a. I și II, prof. D. Comșa.

Vineri, 26 Iulie. În. de a.: „Didactica” și „Metodica” cl. și ped. a. II, prof. Dr. I. Crișian. „Fisica” ped. a. III, prof. D. Comșa. După a.: „Catechetica” cl. a. III, prof. I. Hannia. „Omeletica” cl. a. III, prof. I. Ghibu. „Gimnastica” ped. a. I, II și III, prof. Dr. Ioan Crișian.

Sâmbătă, 27 Iunie. În. de a.: „Cântul bisericesc și tipicul” toți elevii, profes. D. Cunțan. După a.: „Musica vocală și instrumentală” toți elevii, profes. G. Dima.

Luni, 29 Iunie. În. de a.: După serviciul divin în biserica încheierea solemnă a anului școlar în sala seminarială. După a.: Conferința profesorală spre stabilirea definitivă a clasificațiilor cu privire la examenele publice.

Marti, 30 Iunie. În. de a.: Publicarea clasificațiilor, a promoțiilor și estradarea absolutoriiilor. Sibiu, din conferința profesorală, ținută la 9 Maiu, 1887. *I. Hannia,* director.

* (Ordinea examenelor la școala normală și gimnaziul gr. orient. român din Brad la finea anului școlar 1886/7.) Examenele de promovare la gimnaziu se vor ține în 23 și 24 Iunie a. c.

Examenele publice.

Vineri în 26 Iunie a. c. Dela 8—11 oare a. m. clasa IV normală din toate studiile; dela 11—1 oare p. m. clasa a III normală din toate studiile, învățatori: Petru Rimbașiu și Ioan Germân.

Dela 3—4 oare p. m. Latina cl. I gimn. prof. G. Părău; dela 4—4½ oare p. m. Româna cl. I-a gimn. profes. St. Albu; dela 4½—5 Geografia cl. I-a gimn. profes. V. Bonțu; dela 5—6 oare p. m. Matesu cl. I-a gimn. C. Costin.

Sâmbătă în 27 Iunie. Dela 8—8½ oare a. m. Religia cl. II-a gimn. catech. Vasile Damian; dela 8½—9 oare a. m. Maghiara cl. II-a gimn.

prof. G. Părău; dela 9—9½ oare a. m. Germana cl. II gimn. prof. V. Bonțu; 9½—10 Matesu cl. II-a gimn. prof. C. Costin.

Dela 10½—11 oare a. m. Istoria cl. III-a gim. prof. V. Bonțu; dela 11—11½ Fisica cl. III-a St. Albu; dela 11½—12 oare a. m. Maghiara cl. III-a gim. prof. G. Părău; dela 12—12¼ Geografia cl. III a gimn. prof. V. Boneu.

După ameați: Dela 3—3½ Latina clasa a IV-a gimn. prof. C. Costin; dela 3½—4 Istoria cl. IV-a prof. V. Boneu; dela 4—4½ Româna cl. IV-a prof. St. Albu; dela 4½—5 Matesu cl. IV-a prof. C. Costin; dela 5—5½ Germana clasa IV-a prof. V. Bonțu; dela 5½—6 Mineralogia clasa IV-a prof. St. Albu; dela 6 oare exerciții gimnastice cu toate clasele gimnastice.

Duminea în 28 Iunie a. c. se va celebra serviciul divin cu rugăciunea de mulțămă în biserica din loc. La 10 oare a. m. se vor declama din partea elevilor în sala cea mare a gimnaziului poezii în limba română, maghiară și germană; se vor ceti apoi clasificațiile, distribuți premiile și teste-monele.

Atât părinții elevilor, cât și toți binevoitorii institutului nostru sunt invitați cu toată onoarea a participa atât la examene, cât și la festivitatea încheierii anului școlar 1886/7.

Brad, în 10 Iunie, 1887

Direcțiunea gimnazială.

* Examenele publice dela școala capitală gr. or. din Seliște pe anul școlar 1886/7 se vor ține după următorul program în sala cea mare a școlii

Duminea în 21 Iunie. (Înainte de ameați) Dela 10—12 clasa a II-a de elevi, dela 12—1½ elevii și elevele școlii de repetițiune. (După ameați) dela 3—5 clasa a II-a de eleve, dela 5—6 espunerea lucrurilor de mână din clasele a III a și a IV-a de eleve.

Luni în 22 Iunie (După ameați.) Dela 2—4 clasa I de elevi, dela 4—6 clasa I-a de eleve dela 6—7 gimnastica.

Marti în 23 Iunie (Înainte de ameați.) Dela 8—11 clasa a III-a de elevi, dela 11—12 mergerea la școala de grădinarit. (După ameați) dela 3—5 clasa III de eleve.

Mercuri în 24 Iunie (Înainte de ameați) Dela 9—12 clasa IV-a de elevi și eleve.

Dela 12—1 încheierea în biserică cu examenul din cântările bisericești, cu declamări și cu distribuirea premiilor.

La aceste examene sunt invitați și pe calea aceasta cu toată onoarea, toți părinții și binevoitorii școlii.

Seliște, în 12 Iunie, 1887.

Corpul învățătoresc.

* (Conspirațiuni grecesci.) Autoritățile turcesci au descoperit în cercul Kostura, Macedonia, o conjurațiune grecească în fruntea căreia se află metropolitul Kiril din Kostura, precum și corpul învățătoresc. Conjurații au fost toți arestați. Se vorbește, că în întreaga Macedonia și mai cu seamă în partea Sud Vestică se află o mulțime de comitete revoluționare.

* (Mormântul lui Ovidiu.) Cetim în „Telegraphul”: Un eveniment de cea mai mare însemnătate istorică — mormântul lui Ovidiu pare că s'a descoperit în fine.

Ni se scrie din Constanța, că dnii Mihail Cogălniceanu și Papadopulo-Calimaki, făcând o excursiune archeologică la satul Anadolkiioi, care se află la o distanță de 7 kilometre dela Constanța, au descoperit lângă un mal surpat și plin de petri mormente, o peatră cu inscripții ale poetului „Metamorfoselor.”

Di Vasile Urechia, înscințat despre descoperire, pleacă zilele acestea la Constanța, asemenea pleacă acolo și dl Gr. Tocilescu, distinsul nostru archeolog.

Dacă descoperirea se va adevăra, apoi acest eveniment va avea resunet în Europa întreagă.

Muzeul nostru național este deci în ajunul unei achizițiuni de cea mai mare importanță.

„Răsboiul” însă scrie:

Ni se pare, că entuziasmul a ocupat loc prea mult în telegrama d-lui Cogălniceanu, anunțând găsirea petrei mormenteale a lui Ovidiu. După cât aflăm până azi lucrul se reduce la descoperirea unei pietre fără de inscripțiuni, reprezentând o corabie, care sesese, fiind primită la mal de Apolon.

Cercetările de altfelu urmează.

* (Liga patriotică franceză.) Liga patriotică franceză a adresat președintelui republicii o epistolă, în care l roagă să nu mai suferă ca francezii, cari călătoresc ori se opresc prin Alsacia să fie mereu șicanați și să ceară fără întârziere punerea în libertate a cetățeanului și oficerului francez Köchlin, condamnat pe nedreptate. Scrisoarea a

reprodu-s'o toate jurnalele franceze, ca întreaga lume civilizată să protesteze cu indignațiune contra violenței despotismului german.

* (Arhiva anti-israelită), așa se va numi un ziar al alianței anti-israelite din România. Va fi dirijat de un comitet sub direcț. Eduard Ghergel, și va fi scris în limba română și franceză, articolele principale în limba germană. Va eși de trei ori pe lună.

* Construcțiunile de cupole. Națiunea scrie: S'a construit acuma în Franța două cupole: una în atelierele dela Saint-Chamond, sub conducerea maiorului Mougine, și alta la Fives-Lille; ambele vor fi transportate la poligonul dela Châlons, unde vor fi supuse la tirul direct al tunurilor de 155 mm. și la tirul curb al mortarilor de 220 mm. și 270 mm, ale căror obuze vor fi încărcate cu 40 kgm. de melinită.

Instrucțiuni.

Asupra măsurilor de luat contra turbării cânilor.

„Națiunea” din România scrie următoarele dispozițiuni luate de consiliul sanitar:

Având în vedere, că administrațiunea sanitară a capitalei nu poate lua măsuri eficace în contra mușcăturilor cânilor turbați, fără conlucrarea publicului întreg, și că cele dintău mușcături se observă obicinuit în familii, într'un timp, când cănele încă n'a părăsit casa stăpânului;

Considerând în consecință necesitatea ca toți cetățenii să fie informați asupra semnelor turbării, pentru ca pe de o parte să poată ajuta pe administrațiune în îndeplinirea misiunii sale, ear pe de alta să poată apăra familiile lor proprii în contra acestei boale teribile;

Consiliul în ședințele dela 12 și 26 Maiu 1887 a. c., pe o parte a elaborat aceste instrucțiuni, ear pe de alta subsemnatul roagă pe cetățeni, ca să aducă de urgență la cunoștința primăriei toate cazurile de turbare a cânilor și pisicilor, de mușcăturile produse de către aceste animale și chiar de bănuale, ce au, că un căne ar fi turbat și să închină după putință animalele bănuite sau bolnave până la sosirea unui agent al poliției sau al primăriei. Primăria va lua măsuri pentru observarea cânilor bănuiați a fi turbați și pentru constatarea boalei la cei omorâți ca bănuiați.

Semnele, după care se poate cunoaște turbarea cânilor.

Turbarea este o boală molipsitoare, de care se îmbolnăvesc cănele, pisica și toate animalele de muncă, când au fost mușcate de un căne, pisică sau lup turbat.

La început turbarea cănelui nu se arată prin semne de furie, însă balele lui chiar de atunci au puterea d'a molipsi pe aceia, cărora le va linge mâinile sau îi va mușca.

Cănele își schimbă obiceiul: e mai trist și tăcut, fuge de lumină, îi place singurătatea și se vâra prin locuri întunecoase. După 2, 3 zile devine neliniștit, pleacă și earăși se întoarce de se culcă și apoi ear se scoală, scărpinându-se des cu labele de dinainte. Prin mișcările, ce face, ne arată, că pare că i-s'ar închipui ceva, căci mușcă cu gura în vânt ca cum ar vrea să prinză muște și se repede și urlă ca cum s'ar lupta cu alți căni.

Uitătura cănelui este mai tristă și mai seltatică, dar la chemarea stăpânului tot încă îl ascultă, arătându-se ceva cam vesel înaintea lui. Uneori e mai supus de cât chiar, când e seltat și arată mai multă iubire pentru stăpân și oamenii casei, cărora le linge mâinile și obrazul cu mai multă plăcere; el se supune poruncei stăpânului chiar atunci, când furia turbării începe a se arăta.

La începutul boalei cănele bea multă apă ca să și potolească setea, ce i arde gâtul, ear mai târziu ne mai putend să înghiiță și bagă tot botul în apă ca cum ar voi să o mănânce.

Când cănele, în contra obiceiului, începe să muște, acesta e semn adevărat al turbării furioase. Cănele mușcă în dreapta și în stânga, roade lemne, scaune, încălțăminte, așternut, etc., mestecă și înghite paie, păr, lână, sticle, cuie și chiar murdăriile lui.

Scurgerea balelor se înmulțese cu cât furiile cănelui se măresc.

Fîind-că cănele turbat simte durere în gât, se freacă mereu cu labele aci, ca și când ar avea vr'un os oprit în gât.

Glasul cănelui turbat este mai totdeauna răgușit și lătrarea lui se sfârșește printr'o urlare întreruptă și suitoare.

Dar mai este un fel de turbare numită „turbarea mută,” cănele bolnav de acest fel de turbare, nu dă nici odată semne de furie, el nu poate să latre nici să urla, din cauză, că falca de jos fiind apucată de dambă nu se poate împreuna cu cea de sus, de aceea cănele, ținend mereu gura căscată, se scurge din ea bale întințetoare, ear limba fiindu-i atârnată se usucă, crapă și se urmărește.

Cănele turbat își perde simțirea și dacă-l batem, îl rănim sau îl ardem chiar cu ferul roșu, nu arată nici temere, nici durere. Uneori se mușcă chiar singur cu dinții. Auzind vr'un căne lătrând, se înfuriază și se repede asupra lui.

Când turbarea a ajuns în furia ei, privirea cănelui este seltatică și ochii lui nemișcați, aci strălucesc ca sticla, aci se turbură și se roșesc.

Părăsește casa, și alergând pe uliți, mușcă tot cei ese înainte; dar mai mult pe câni.

Obosit de lupte și de osteneală merge legănându-se drept înainte, ca cum ar fi orb, cu coada atârnată, capul plecat, ochii furioși, gura deschisă, ear limba scoasă murdărită de praf sau noroiu, are o față cam vânăta-albăstrui.

Cănele turbat are poftă să muște până moare, de aceea trebuie să ne ferim cu mare băgare de seamă.

Măsurile pentru a preveni turbarea la oameni mușcați de câni turbați.

Dacă o persoană a fost mușcată de un câne turbat, sau bătuit a fi turbat, urmează a se chema îndată un medic. Cei sêraci sê meargă îndată la un spital, sau sê poftescă în grabă pe medicul comunal al secțiunii, sau sê vie la

primărie, în cancelaria medicului-șef, unde li se va da ajutorul necesar. Până la sosirea medicului rana se va șterge cu un burete sau cu o cârpa moale și uscată fără a se spăla. Se poate strage otrava din rană prin aplicarea de ventuse oarbe (pahare) deasupra rănei și ștergerea repetată a rănei cu cârpe moi și curate, după scoaterea ventuselor. Dacă mușcătura se află la extremități (mâni sau picioare) se poate lega mâna sau piciorul respectiv în sânga rănei cu o fașie, spre a se oprî intrarea veninului din sânge. Fașia nu se poate lăsa strâns legată mai mult de 2 oare.

Vice-președ. cons. Dr. I. Felix.

Secretar, At. Ruscescu.

Posta redacțiunii.

Dlul I. D. P. în B. „Recensiunea“ trimisă numai așa se poate publica, dacă ne dați voie sê o contragem încâtva. Red.

Loterie

Sâmbătă în 25 Iunie 1887

Table with lottery results for Timișoara and Viena, showing numbers and amounts.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 25 Iunie n. 1887.

Table with stock market prices for Galbin, Napoleon, 100 marce nemțesci, and London pe (poliță de trei luni).

Nr. 466

[1608] 2-3

EDICT.

Nicolau Pădure din Vulcan, de religiunea gr. or., carele mai bine de 12 ani a părăsit cu necredință pe legiuita sa socie Maria I. Pivoda din Reșnov, fără a se sci locul ubicațiunei lui, — se citează prin aceasta ca în termin de 6 luni dela prima publicare sê se prezenteze înaintea subscrisului oficiu, căci la din contră procesul divorțial încaminat de soția sa se va pertracta și decide și în absența lui.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului.

Zernesti, în 17 Aprile, 1887.

Traian Mețian, protopresbiter.

Nr. 196

[1607] 2-3

EDICT.

Maria I. Benea (Zica) din Herman, carea a părăsit cu necredință deja de 3 ani pe legiuitul ei soț Irimie Popister din Herman și de presinte nu se scie ubicațiunea ei, se citează a se infățoșa la subscrisul oficiu în termin de 6 (șese) luni dela prima

publicare a acestui edict în foaia archidieceșană, căci la din contră se va pertracta și decide cauza ei matrimonială în absența ei.

Brașov, în 31 Martiu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. din tractul Brașovului II.

Ioan Petric, protopresb.

Anunț.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Sebeșana“ din S.-Sebeș, pe basa §-lui 8 a statutelor sale deja înregistrate, are onoare a încunosciința pe d-nii acționari ai acestui institut, că față cu cele 70% nesolvite din suma acțiunilor a decis următoarele termine:

Până în 1 Septembrie a. c. au a se solvi de fie-care acție 20%; până în 1 Novembre a. c. alte 20%; până în 1 Ianuaru 1888 alte 20%; ear restul de 10% are a se solvi până în 1 Februaru 1888.

Ceea ce se aduce la cunosciința d-lor acționari spre orientare și acomodare.

S.-Sebeș, în 18 Iunie, 1887.

[1609] 1

Direcțiunea.

Advertisement for 'Medicament pentru boala de fungie' (tuberculosis medicine) by Dr. Carl Altmann, Wien. Includes text about symptoms and treatment.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1887.

Large railway schedule table with columns for routes (Budapesta-Predeal, Predeal-Budapesta, etc.), train types, and departure times.

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidieceșane.